

Varför personalens närvaro är viktig under musikstunder på institutioner

Jag har sjungit och spelat hundratals gånger på olika institutioner. En tråkig iakttagelse är att personalen brukar dra sig undan när jag kommer. På en turné i Österbotten besökte jag en större institution med 3 avdelningar, och ingen från personalen deltog. Istället höll alla tre avdelningar var sitt personalmöte just den tiden jag var där. Detta var knappast oavsiktligt eftersom de själva hade valt klockslagen för mina besök.

Deras tanke var väl att eftersom jag underhöll klienterna kunde alla då delta i mötet, och när jag på en avdelning frågade om inte någon kunde komma med fick jag till svar "vi vet att du klarar dem så bra så"—som om det var det som var frågan! Så jag blev lämnad ensam med ett flertal klienter som led av afasi och andra kommunikationssvårigheter. Visst blev det ändå meningsfulla stunder, men det hade kunnat bli så mycket bättre!

Om personal hade kommit med kunde det ha varit bra av flera anledningar:

- De kunde tipsa mig om vem som hör dåligt
- De kunde tipsa mig om där sitter någon som är mycket känslig för t.ex. ljud eller beröring
- De kunde berätta klienternas namn så jag kunde tilltala dem på ett personligt sätt
- De kunde berätta lite om klienters bakgrund, t.ex. om någon har varit sjöman eftersom vi sjöng Vinden drar, eller någon som jobbat med ett visst yrke eller annat intressant som man kunde anknyta till när man drar en sång eller dikt eller berättelse...
- När man drar musik med klienter som inte får fram mycket ljud och är rätt insjunkna i sina egna världar kan det vara väldigt stimulerande att ha andra, t.ex. personal, som sitter mitt bland dem och sjunger eller spelar: det sätter sprätt på stämningen helt enkelt, och bidrar till en känsla av gemenskap—något som är så viktigt i en anstaltsmiljö där själen lätt krymper och identiteten försvagas. En känsla av att jag finns uppstår ju dels genom denna kontakt med andra.
- Om personalen är med kan det finnas åtminstone en chans att musikstunden "lever kvar" en tid genom att personalen påminner klienterna om den genom att tala om den, eller sjunga lite på en sång som vi sjöng den dagen
- Om personalen är med kan det möjligtvis ge dem ny inspiration till att själva tralla under arbetets gång, till att dela med klienterna av musikaliteten och musiklusten som finns någonstans inom oss alla
- Slutligen kan det hända att personalen får idéer om hur de kan jobba vidare med musik, dikt mm, alltså konkreta erfarenheter av vad man kan göra med musik, och vilka effekter det kan ha på klienter, även de som lider av demens. (Att vara närvarande när afasipatienter som inte sagt ett ord på flera år plötsligt sjunger med, med text och allt, kan vara en upplevelse.)